

میوه‌های سردسیری

شفاهی

بررسی میکروفنولوژی گل ارقام آلبالوی مجارستانی در شرایط آب و هوایی مشهد

محمود انصاری^۱، غلامحسین داوری نژاد^۲ و علی عطار

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه باغبانی گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد

۲- عضو هیات علمی گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده: این پژوهش طی سالهای ۱۳۷۷، ۱۳۷۸ و ۱۳۸۴ در باغ شهد ایران واقع در ۳۵ کیلومتری شمال غربی مشهد به منظور تعیین دوره گرده افشانی و همزمانی آن با دوره پذیرش مادگی ارقام آلبالوی مجاری که اخیراً به ایران وارد شده و در سطح وسیع مورد کاشت واقع شده است انجام گردید. در این آزمایش قبل از باز شدن گلها ۱۰ گُل دز چهار جهت هر درخت از ارقام بوترمو، اردی جیبلیوم و سیگانی انتخاب و علامتگذاری شد. این پژوهش در غالب طرح کاملاً تصادفی انجام گردید. گلهای انتخاب شده در هر ساعت از روز توسط یک لوب قوی مورد مطالعه قرار گرفتند و زمان شکفتن اولین بساک، طول دوره پخش دانه گرده، تغییرات رنگ کلاله و میزان ترشحات آن مورد بررسی و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. ضمناً در حین یادداشت برداری شرایط آب و هوایی شامل درجه حرارت، ساعات آفتابی، شدت و جهت باد اندازه گیری شد. اعداد به دست آمده نشان میدهد که دوره گلدهی رقم بوترمو از ۱۵ تا ۳۰ فروردین بود در حالیکه در ارقام اردی جیبلیوم و سیگانی دوره گلدهی از ۲۷ فروردین و با ۱۲ روز تأخیر آغاز شد و تا ۴ اردیبهشت به طول انجامید. نتایج حاصله نشان میدهد که زمان باز شدن گل رقم بوترمو تا شکفتن اولین بساک آن ۲۰ تا ۲۵ ساعت، در رقم اردی جیبلیوم بین ۲۶ تا ۴۵ ساعت و در رقم سیگانی بین ۲۷ تا ۴۵ ساعت متغیر بود. دوره پخش دانه گرده (فاصله بین باز شدن اولین تا آخرین بساک) در رقم بوترمو بطور میانگین ۲۴/۶ ساعت، در رقم اردی جیبلیوم ۳۳/۱ ساعت و در رقم سیگانی ۳۱/۶ ساعت بود. این در حالی

است که بیشترین تعداد بساک در بین ساعات ۹ صبح تا ۲ بعد از ظهر شکفته شد. نتایج این آزمایش بیانگر آن است که دوره پذیرش مادگی (فاصله بین باز شدن کامل گل تا تغییر رنگ مادگی از سبز روشن به سبز مات) در رقم بوترمو که بین ۷۴ تا ۱۰۰ ساعت بوده است با دوره پخش دانه گرده آن کاملاً همزمانی داشت. دوره پخش دانه گرده در این رقم در محدوده دوره پذیرش مادگی قرار داشت. در رقم اردی جیلیوم دوره پذیرش مادگی بین ۷۷-۶۹ ساعت متغیر بود و در این رقم نیز این دوره با دوره پخش دانه گرده همزمانی داشت. در رقم سیگانی که دوره پذیرش مادگی بین ۶۹ تا ۷۵ ساعت متغیر بود نیز دوره پخش دانه گرده در محدوده دوره پذیرش مادگی قرار داشت و در مجموع دیکوگامی در سه رقم مشاهده نشد گرچه دوره پذیرش مادگی زودتر آغاز شد. مقایسه ارقام مورد مطالعه نشان میدهد که ارقام سیگانی و اردی جیلیوم به لحاظ دوره پخش دانه گرده و پذیرش مادگی با یکدیگر همزمانی خوبی دارند ولی رقم بوترمو از این لحاظ با دو رقم دیگر همزمانی خوبی ندارد.

میزان ترشحات کلانه مادگی در سال ۸۴ در رقم بوترمو با دو رقم سیگانی و اردی جیلیوم تفاوت معنی داری دارد در حالی که اینمیزان در سال ۷۸ در سه رقم تفاوت معنی داری ندارد و در سال ۷۷ در ارقام بوترمو و سیگانی مشابه یکدیگر بود و با رقم اردی جیلیوم تفاوت معنی دار داشت.

همانطور که در بالا مشاهده میشود طول دوره پخش دانه گرده در رقم بوترمو با دو رقم اردی جیلیوم و سیگانی در سال ۸۴ اختلاف معنی دار دارد. به نظر میرسد دلیل این امر در رقم بوترمو نوسانات شدید دمایی در اواسط فروردین ۸۴ باشد که باعث کوتاه شدن دوره پخش دانه گرده شد. در سال ۷۸ مقایسه بین اعداد حاصل از بررسی طول دوره پخش دانه گرده نشان میدهد که طول این دوره در رقم سیگانی بیشترین (۵۶ ساعت) و در رقم بوترمو (۱۴/۵ ساعت) کمترین مقدار است و بین ارقام اختلاف معنی دار وجود دارد ولی در سال ۷۷ طول این دوره در ارقام بوترمو و سیگانی مشابه یکدیگر است و با رقم اردی جیلیوم اختلاف معنی دار دارد.